

Анотації навчальних дисциплін

вільного вибору студентом, які читатимуться для студентів спеціальності «Державна служба»

БЛОК 1.

Територіально-адміністративний устрій країн світу

Мета курсу: дати уявлення про територіально-адміністративний устрій країн світу.

Завдання курсу: з'ясування і оволодіння студентами засадами політичної теорії, вивчення методики політологічного аналізу територіально-адміністративного устрою у тому числі і регіональних особливостей.

Зміст курсу: засвоєння студентами систематизованих наукових уявлень про специфіку територіально-адміністративного устрою та політичні системи країн світу, розуміння розвитку політичних процесів і засобів впливу на них, усвідомлення ролі політичних інституцій, суб'єктів й об'єктів політики. Значне місце в курсі відводиться визначенню напрямків практичного використання результатів політологічних досліджень в гуманітарних науках. Звертається увага на висвітлення теоретичних та дискусійних проблем із врахуванням найновіших досягнень сучасної вітчизняної і зарубіжної науки.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 11 лекційних та 9 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – екзамен.

Викладач – доц. Ярош Я. Б.

Політичні партії і громадські об'єднання в практиці державного управління

Мета курсу: формування у студентів систематизованих уявлень про роль та взаємодію місцевих громадських та політичних об'єднань з органами державної влади та місцевого самоврядування.

Завдання курсу: з'ясувати методологічні та теоретичні підходи до функціонування політичної системи на місцевому та регіональному рівнях; систематизувати інституційні механізми забезпечення взаємодії місцевих організацій з органами державної влади та місцевого самоврядування; визначити роль і статус місцевих осередків в організації державного та суспільного управління; здійснити аналіз принципів та засобів реалізації державної політики на місцевому рівні через залучення політичних та громадських організацій; проаналізувати особливості функціонування регіональних партійних систем; класифікувати немісцевому та регіональному рівні політичні та громадські організації; виокремити практику реалізації суспільних і політичних інтересів на місцевому рівні.

Зміст курсу. Сутність понять «громадське об'єднання», «політична партія», походження та роль у житті суспільства. Базові характеристики суспільно-політичних організацій та рухів. Правова інституалізація політичних і громадських об'єднань. Організаційна структура політичної партії. Розбудова аналітичної спроможності політичної партії. Політичні партії та їх взаємодія з інститутами політичної системи. Особливості діяльності місцевих організацій в період виборчих кампаній. Форми роботи партійних і громадських осередків з органами державної влади і місцевого самоврядування.

Обсяг: 3 кредити (90 год.); заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – екзамен.

Викладач – доц. Ковальчук І. А.

Партії в системі владних відносин в країнах ЄС

Мета курсу: узагальнення та систематизація досвіду конструктивної взаємодії між партіями та їх впливу на формування відносин між законодавчою та виконавчою гілками влади в країнах Європейського Союзу

Завдання курсу: аналіз моделей міжпартійної взаємодії як чинника впливу на формування відносин між законодавчою та виконавчою гілками влади в країнах ЄС; дослідження інституційних механізмів встановлення діалогових форм політичної взаємодії; виявлення взаємозв'язку між рівнем міжпартійної конкуренції та стабільним функціонуванням владних інституцій.

Зміст курсу. Роль політичних партій в системі владних відносин ЄС. Методологічні засади аналізу партій в країнах ЄС. Правові гарантії діяльності політичних партій в ЄС. Еволюція політичних партій та партійних систем в ЄС. Роль європартій у зовнішній політиці ЄС. Політологічна характеристика провідним політичним партіям країн ЄС.

Політичні партії в Європейському парламенті. Аналіз результатів останніх виборів в Європейський парламент в порівняльній ретроспективі. Коаліційна поведінка політичних груп у Європарламенті. Проблеми досягнення консенсусу між владою і опозицією в процесі входження країн до Європейського Союзу. Сучасні тенденції владно-партійної взаємодії в європейських країнах.

Модель взаємовідносин між опозиційними партіями та владою в країнах Вишеградської групи. Взаємовідносин влади та опозиційних політичних партій в умовах демократичного переходу. Уряд та парламентська опозиція в країнах Вишеградської групи: модель взаємодії.

Обсяг: 3 кредити (90 год.); заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Бусленко В. В.

Геополітика і політична географія

Мета курсу: розкрити предмет курсу геополітики та політичної географії, їх місце в системі наук.

Завдання курсу: засвоїти основні засади геополітики держав на міжнародній арені, геопросторову політичну організацію світу та етапи формування сучасної геополітичної карти світу.

Зміст курсу: навчальна програма охоплює широке коло теоретичних і практичних питань геополітики та політичної географії. У першому модулі розглядаються питання виникнення і розвиток геополітичних і політико-географічних ідей у світовій науці. Особлива увага приділяється аналізу класичних теорій геополітики і політичної географії. Висвітлено основні етапи формування української геополітичної думки.

У другому модулі аналізується сучасний стан світової геополітичної системи, а також основні складові структури світового геополітичного простору. Розкрито основні засади геополітики держав на міжнародній арені їх геополітичне положення та геополітичні аспекти національної безпеки держав. Висвітлено особливості сучасного політико-географічного положення України, формування її державної території, а також формування сучасної геополітики нашої держави на міжнародній арені.

Обсяг: 3 кредити (90 год.), заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – екзамен.

Викладач – доц. Тиский М. Г.

Паблік рилейшнз

Мета курсу: дати уявлення про сферу зв'язків із громадськістю як функції управління по налагодженню або підтримці взаємовигідних зв'язків між організацією та громадськістю.

Завдання курсу: засвоїти сутність паблік рилейшнз, різновиди паблік рилейшнз (урядовий, міжнародний, громадський, виборчий, кризовий та ін.), функціональне призначення паблік рилейшнз, вербальні та невербальні засоби комунікації.

Зміст курсу. Сутність паблік рилейшнз. Поняття та типи паблік рилейшнз. Вербальні та невербальні засоби паблік рилейшнз. Комунікаційна стратегія і співпраця зі ЗМІ як основа паблік рилейшнз. Політична символіка у паблік рилейшнз. Особистісні та колективні чинники у формуванні іміджу.

Різновиди паблік рилейшнз: Урядові та міжнародні паблік рилейшнз. Кризові паблік рилейшнз. Виборчі паблік рилейшнз. Цивілізоване лобіювання як різновиди паблік рилейшнз. Громадський паблік рилейшнз.

Обсяг: 3 кредити (90 годин), заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Ярош О. Б.

Регіональне управління

Мета курсу: засвоєння знань з базових засад регіонального управління, територіальної організації влади, регіональної політики та державної стратегії регіонального розвитку.

Завдання курсу: надання знань щодо основних категорій регіонального управління; вивчення поняття і змісту регіонального управління на сучасному етапі державотворення; розгляд системи органів публічної влади регіонального рівня, аналіз її недоліків та основних напрямів реформування; засвоєння основних принципів та особливостей регіональної політики Європейського Союзу; вивчення теоретичних засад територіальної організації влади.

Зміст курсу: охоплює широке коло теоретичних і практичних питань з регіонального управління, територіальної організації влади, регіональної політики та державної стратегії регіонального розвитку.

У першому модулі розглядаються теоретичні основи регіонального управління, зокрема, поняття «регіон», підходи до класифікації регіонів, рівні регіонального управління, а також просторова основа регіонального управління та європейський досвід управління регіонами.

У другому модулі аналізується сучасний стан державної регіональної політики, державної стратегії регіонального розвитку, особливості державного стимулювання розвитку регіонів, зокрема депресивних територій, а також основні принципи та особливості регіональної політики Європейського Союзу.

У програмі розкрито предмет регіонального управління, його місце в системі наук.

Обсяг: 3 кредити (90 год.); заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – проф. Малиновський В. Я.

Кратологія

Мета курсу: формування у слухачів сучасних теоретичних знань, практичних умінь і навичок щодо науки про владу та місця та ролі людини в системі влади.

Завдання курсу: набуття знань щодо розуміння влади як соціального феномену; еволюції знань про владу та владну діяльність; значення, ролі та місця людини в системі влади та антропології влади; типології влади; сутності влади в основних сферах суспільного буття; владної діяльності; активності політичної особистості як суб'єкта політичної діяльності; аналізу акмеологічних основ політичної діяльності.

Зміст курсу. Феномен влади в людському співтоваристві. Кратологія як наука про владу. Виникнення та розвиток знань про владу. Історичні етапи становлення та розвитку знань про владу. Економічні та соціокультурні основи влади. Типологія влади. Причини необхідності обліку, аналізу та систематизації об'єктивного розмаїття влад. Підґрунтя виділення типів та видів влади. Систематизація станів, ступенів, об'ємів влади.

Влада в основних сферах суспільного буття. Мас-медіа і влада. Людина в системі влади і влада в системі людини. Владна діяльність. Техніка, технології, процедури реалізації влади. Активність особистості як суб'єкта владної діяльності. Тягар реальної суперечливої влади. Влада та опозиція. Політичні конфлікти та шляхи їх розв'язання. Влада та революції.

Обсяг: 3 кредити (90 год.); заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Бусленко В. В.

БЛОК 2.

Сучасні політичні системи і режими

Мета курсу: дати уявлення про функціонування політичних режимів та політичних систем сучасності.

Завдання курсу: засвоєння студентами систематизованих наукових уявлень про політичні системи і режими, розуміння розвитку політичних процесів і засобів впливу на них, усвідомлення ролі політичних інституцій, суб'єктів й об'єктів політики.

Зміст курсу. Теоретичні засади сутності політичних систем. Сутність і типологія політичних режимів. Основні проблеми політичної модернізації систем і режимів. Структура та механізми реалізації влади у політичних режимах. Механізми реформування політичних систем. Місце і роль парламентів у політичних системах. Соціальні, економічні і духовні фактори відмінностей систем. Роль судової влади у політичних системах. Значення місцевого самоврядування. Організаційні структури місцевої влади. Роль політичних партій в політичних системах. Загальна характеристика політичних систем і режимів різних континентів. Головні особливості адміністративного ладу провідних країн.

Обсяг: 4 кредити (120 год.); заплановано 11 лекційних та 9 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – екзамен.

Викладач – доц. Ярош Я. Б.

Партологія

Мета курсу: формування у студентів сучасних теоретичних знань умінь і навичок щодо організації та функціонування політичних партій як важливого чинника впливу на сучасне суспільно-політичне життя в демократичних державах.

Завдання курсу: набуття знань та вмінь щодо розуміння значення, ролі та місця політичних партій у політичній системі та суспільстві в цілому; оцінювання діяльності різних політичних партій в демократичному суспільстві; аналізу умов виникнення, форм впливу та класифікації політичних партій; практичної роботи в партії з метою покращення ефективності її діяльності.

Зміст курсу. Роль та місце партій у політичній системі. Методологія теорії партій. Тенденції розвитку політичних партій та теорія партійних змін. Проблеми організації та фінансування партій. Взаємодія партій з інститутами політичної системи та громадянським суспільством. Кількісні характеристики політичних партій. Коаліційна політика партій. Партійна система. Типологія партійних систем.

Обсяг: 3 кредити (90 год.); заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – екзамен.

Викладач – доц. Ковальчук І. А.

Влада і політична опозиція в країнах ЄС

Мета курсу: узагальнення та систематизація позитивного досвіду конструктивної взаємодії між владою та політичною опозицією в країнах Європейського Союзу, визначення політичної суб'єктності політичної опозиції, проблеми формування і функціонування, з'ясування її якісних та кількісних характеристик, структури, потенціалу та ресурсів.

Завдання курсу: аналіз моделей взаємодії між владою та опозицією як чинника впливу на формування відносин між законодавчою та виконавчою гілками влади країнах ЄС; дослідження інституційних механізмів встановлення діалогових форм політичної взаємодії між владою та опозицією; виявлення взаємозв'язку між рівнем міжпартійної конкуренції та стабільним функціонуванням владних інституцій; дослідження діяльності опозиції в Європейському парламенті; з'ясування в контексті сучасних політологічних теорій проблеми інституалізації політичної опозиції;

Зміст курсу. Методологічні аспекти дослідження феномена політичної опозиції. Основні моделі взаємодії уряду та парламентської опозиції в європейських країнах. Компромід та консенсус як форми взаємодії влади та опозиції в перехідних демократіях. Політична опозиція в ЄС: стан, потенціал та перспективи діяльності. Діяльність опозиції в Європейському парламенті.

Політична опозиція на національному та наднаціональному рівні: суперечності функціонування. Характер міжпартійної конкуренції під час виборів до Європейського парламенту та до парламентів окремих країн. Євроскептицизм: поняття та природа. Партійний євроскептицизм як форма опозиції до ЄС. Форми прояву євроскептицизму в країнах Вишеградської групи. Рівень підтримки євроскептичних партій на виборах до Європейського парламенту

Обсяг: 3 кредити (90 год.); заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Бусленко В. В.

Структура та тенденції розвитку глобального політичного простору

Мета курсу: розкрити предмет курсу «Структура та тенденції розвитку глобального політичного простору».

Завдання курсу: засвоїти основні засади геополітики держав на міжнародній арені, геопросторову політичну організацію світу та етапи формування сучасної геополітичної карти світу.

Зміст курсу: навчальна програма охоплює широкий спектр теоретичних і практичних питань сучасного глобального політичного простору. У першому модулі зроблено огляд історичних геополітичних ідей епохи Середньовіччя та Нового часу. Проаналізовано класичні теорії геополітики та розвиток політико-географічних і геополітичних досліджень у ХХ столітті. Висвітлено етапи формування української геополітичної думки. Відображено геополітичну структуру сучасного світу. Розглянуто основні засади геополітики держав в залежності від географічного положення, типу геополітичного поля та інтегрального потенціалу. Висвітлено особливості політико-географічного положення України та формування сучасної геополітики нашої держави на міжнародній арені.

Обсяг: 3 кредити (90 год.), заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – екзамен.

Викладач – доц. Тиский М. Г.

Політичний лобізм

Мета курсу: засвоїти засоби лобістської кампанії, відстоювання групових інтересів в органах державної влади та місцевого самоврядування.

Завдання курсу: засвоїти сутність політичного лобізму, його різновиди, технології політичного лобізму, знати навички комунікативних технологій та функціональне призначення політичного лобізму.

Зміст курсу. Сутність політичного лобізму. Історія та етапи розвитку політичного лобізму. Правові основи функціонування лобістської діяльності. Технології лобістської кампанії. Етичний кодекс лобіста.

Різновиди та моделі лобізму. Американська та європейська моделі лобістської діяльності. Розвиток лобізму у США, Японії, Великобританії, ФРН. Лобістська діяльність в Україні.

Обсяг: 3 кредити (90 год.), заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Ярош О. Б.

Проблеми етнокультурного розвитку регіонів

Мета курсу: інтегрувати знання із багатьох напрямків (філософії, культурології, психології, соціології, політології, правознавства, історії, етнології, краєзнавства, регіоназнавства, економічної та соціальної географії, статистики, демографії, етнографії, державного управління та ін.). Саме такої великої сукупності теоретичних знань вимагає сьогодні управління різноманітними регіонами України.

Завдання курсу: сформувати у студентів знання про регіони як природне середовище формування та історико-культурного існування певних етнічних спільнот – етнічних

соціокультурних систем та спільнот.

Зміст курсу. Основні ідеї, концепції та положення соціальної теорії щодо регіональної соціальної структури сучасної світової цивілізації. Підґрунтя, ознаки та прояви процесу регіоналізації як закономірності етнокультурного розвитку людства. Поняття та категорії для позначення етнорегіональної специфіки сучасної соціокультурної сфери буття людини, відмінності регіонального та глобального виміру соціальних процесів. Специфіка регіонального устрою сучасної Європи.

Етнічні процеси на території сучасної України впродовж останнього тисячоліття. Етнічна «мозаїка» на території сучасної України. Специфіка регіонального устрою сучасної української держави. Демографічні та міграційні процеси, особливості розміщення населення регіонів України. Склад та структура населення регіонів України. Проблемні питання виміру етнокультурних регіональних відмінностей.

Обсяг: 3 кредити (90 год.); заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – проф. Ємельянова Ю. П.

Політичні еліти та лідерство

Мета курсу: визначення проблем формування і функціонування політичної еліти та політичного лідерства, з'ясування їхніх якісних та кількісних характеристик, структури, ресурсів, можливостей не просто самореалізуватись, а й послугуватися власному народові, державі

Завдання курсу: з'ясувати історичні етапи формування політичної еліти; розкрити теоретико-методологічні підходи до проблеми сутності політичної еліти; проаналізувати сучасні концепції політичної еліти; з'ясувати в контексті сучасних елітистських теорій проблеми державотворення в Україні; дослідити особливості, шляхи і методи формування та суперечності функціонування політичної еліти сучасної України; теоретично обґрунтувати феномен політичного лідерства; ознайомитися з основними концепціями політичного лідерства; проаналізувати формування і становлення іміджу сучасних політичних лідерів в Україні.

Зміст курсу. Місце і роль еліт у політичному процесі. Політична суб'єктність еліт. Історичні етапи формування політичної еліти. Теоретико-методологічні підходи до проблеми сутності політичних еліт. Сутність концепцій демократичного елітизму та неоелітизму. Еліти в українській політичній думці. Аналіз феномену української радянської еліти (номенклатури). Генеза розвитку української політичної еліти. Пострадянська політична еліта в умовах трансформації політичної системи України. Шляхи та суперечності формування сучасної української політичної еліти. Сучасні елітотворчі процеси в Україні. Правляча еліта України.

Політичне лідерство як суспільний феномен. Феномен політичного лідерства. Технології політичного лідерства. Концепції лідерів у світовій політичній думці. Авторитарні лідери. Демократичні лідери. Проблеми та перспективи політичного лідерства в Україні. Жіноче політичне лідерство

Обсяг: 3 кредити (90 год.); заплановано 8 лекційних та 8 практичних занять.

Підсумкова форма контролю – залік.

Викладач – доц. Бусленко В. В.